

Zwakbegaafden en kinderwens; beoordelen of veroordelen?

*Een betoog waarin S.T. Jakoeb het standpunt verdedigt,
waarom zwakbegaafde mensen wel kinderen mogen krijgen*

Bron: me-to-we.nl/mag-iedereen-kinderen-krijgen

Zwakbegaafden en kinderwens

Kijkt u eens goed naar het plaatje hiernaast; het is het eerste wat u is opgevallen aan dit artikel.

Als ik u nu de vraag stel: “*Mag een zwakbegaafde kinderen krijgen?*”, wat is dan hierop uw antwoord?

De persoon hiernaast is een zwakbegaafde met een IQ tussen de 70 en 85. Hij is ondanks zijn zwakbegaafdheid een beroemde acteur in Amerika¹. Zo heeft hij 4 jaar lang zijn eigen serie gehad en acteert hij daarnaast in vele andere bekende series zoals *E.R.* en *Touched by an Angel*. De meesten van jullie zullen in eerste instantie geantwoord hebben dat hij geen kinderen mag krijgen. Nu het bekend is wie hij is, zijn jullie dan gedachten veranderd? Zo ja, dan vindt ik het een beetje hypocriet.

Momenteel is in de politiek een heftige discussie gaande over de vraag: “*Mag een zwakbegaafde kinderen krijgen?*”

Toen ik deze vraag hoorde, kon ik niet geloven dat deze vraag überhaupt werd gesteld. Ik zal u kort proberen uit te leggen waarom ik deze vraag zo frappant vind. Mijn standpunt is dat een zwakbegaafde wel kinderen mag krijgen en ik zal mijn standpunt hieronder toelichten.

Om te beginnen is elk persoon gelijk en heeft iedereen rechten en plichten. Dit geldt dus ook voor een zwakbegaafde. Dit is wettelijk zo bepaald² en hier kan dan ook geen discussie over bestaan. Ook volgens artikel 1 van de grondwet³ (gelijkheidsbeginsel) is men ongeacht kleur, leeftijd, ras of geestelijke vermogen gelijk en moet dus als zodanig behandeld worden. Onderscheid maken tussen gezonde mensen en zwakbegaafden betekent handelen in strijd met de wet. Daarbij komt ook nog, dat niet iedereen met elkaar vergeleken kan worden. Elke persoon en omstandigheid is weer anders.

Als we verder kijken, worden er veel vragen gesteld zoals “*is het wel verstandig?*” en “*is dit wel goed voor hun kinderen?*”. Terechte vragen die zeker gesteld mogen worden. Duiken we in wetenschappelijke onderzoeken, dan blijkt dat geen mens er van houdt om de les gelezen te worden, laat staan betutteld te worden⁴. Dit is voor een zwakbegaafde dan ook geen uitzondering. Ook heeft onderzoek uitgewezen dat er geen sprake is van een erfelijke factor waardoor kinderen een verhoogd risico zouden lopen om ook zwakbegaafd geboren te worden. Dat wil zeggen dat een baby van een zwakbegaafde niet per definitie zwakbegaafd geboren wordt. Het hoeft ook niet zo te zijn dat een baby van een zwakbegaafde spastisch is,

¹ Christopher Burke, <http://www.imdb.com/name/nm0121630/> (13-10-2010)

² A/RES/48/96 United Nations - General Assembly 20-12-1993

³ Art 1 BW

⁴ Douglas KM, Sutton RM.(7 mei 2010) *Constructive or cruel? Positive or patronizing? Reactions to expressions of positive and negative stereotypes of the mentally ill.*

Syndroom van Down heeft of andere afwijkingen omdat de ouders zwakbegaafd zijn⁵. Het argument van erfelijke zwakbegaafdheid vervalt.

Daarnaast bestaat er een sociaal vangnet⁶ om hen hierin te begeleiden. Echter wordt dit niet altijd gewaardeerd, juist toegepast of begrepen. Literatuur en praktijksituaties heeft laten zien dat met de juiste begeleiding een zwakbegaafde heel goed weet te beslissen of ze wel of niet in staat zijn om kinderen groot te brengen⁷. Met een beetje hulp weten ze ook zichzelf heel goed te redden! Een goed voorbeeld hiervan is William Westveer, directeur van de Verstandelijk gehandicapten vereniging Onderling Sterk. Hij en zijn vrouw zijn zwakbegaafd, maar hebben samen toch twee gezonde zonen van 14 en 11 jaar. Dit is mede tot stand gekomen dankzij een sociaal vangnet dat juist fungeert⁸. Hierdoor draait dit gezin “normaal” mee in de Nederlandse Maatschappij.

Ook ben ik realistisch genoeg om te beseffen dat er altijd zwakbegaafde mensen zullen zijn waarvoor het misschien niet verstandig is om kinderen te nemen. Echter, wie ben ik om hen dit menselijk recht af te nemen? Er zijn hele protocollen in het leven geroepen om te bepalen of zwakbegaafde mensen wel of geen kinderen mogen krijgen.⁹ Het uitgangspunt in deze protocollen is dan vaak het IQ van de zwakbegaafde. Ik vraag me af of zo'n protocol dan ook voor de “gezonde” mensen telt, zoals Kelly of Patty Brard¹⁰ (beiden een IQ van 52). Gaan we nu een groep mensen stigmatiseren, hetgeen een gevolg is van een protocol? Een protocol is doorgaans gebaseerd op gemiddelden en laat geen ruimte voor individuele beoordeling.

Aan de andere kant wordt vaak als argument genoemd, dat zwakbegaafde mensen niet voor kinderen kunnen zorgen. Ze lopen immers zelf vaak achter in ontwikkeling en kunnen niet goed voor zichzelf zorgen. De zwakbegaafde mensen hebben te maken met gedragsproblemen zoals beweeglijkheid, concentratieproblemen, impulsiviteit, koppigheid en agressie. Tevens kan het zijn dat door de lagere intelligentie het normbesef te zwak is. Door het gebruik van deze argumenten worden zwakbegaafde mensen over één kam geschoren, hetgeen niet rechtvaardig is. Het beoordelen van alle zwakbegaafde mensen op basis van deze argumenten, zonder te kijken naar individuele gevallen, is een vorm van discriminatie. Dit wordt alleen gedaan omdat wij vinden dat alle zwakbegaafde mensen een laag normbesef hebben, waardoor ze niet in staat zouden zijn om voor hun kinderen kunnen zorgen. Elke persoon is uniek, en daarom moet er altijd gekeken worden naar de leefsituatie van een persoon voordat men een oordeel velt over deze groep mensen.

Een ander veel genoemde tegenargument is dat met begeleiding “het” ook fout kan gaan. De reden hiervan is dat begeleiding niet 24 uur per dag aanwezig kan zijn en dat deze soms niet naar behoren functioneert. Het is mogelijk dat begeleiders na veel dienstjaren verroest zijn in hun functie en niet meer door hebben of ze nog steeds hun werk naar behoren uitvoeren. Voor

---

⁵ *Ouders met verstandelijke beperking moet je helpen*, <http://www.trouw.nl/opinie/podium/article1792473.ece> (10-10-2010)

⁶ Onder sociaal vangnet wordt verstaan; ouders, familieleden, vrienden, artsen, verpleegkundigen en andere specialisten

⁷ *Verstandelijke handicap en kinderswens*, <http://www.socialezekerheid.nl/smartsite.dws?id=34620> (10-10-2010)

⁸ *Verstandelijk gehandicapten / Wij zijn een normaal gezin*, <http://www.trouw.nl/archief/article1311779.ece?all=true> (10-10-2010)

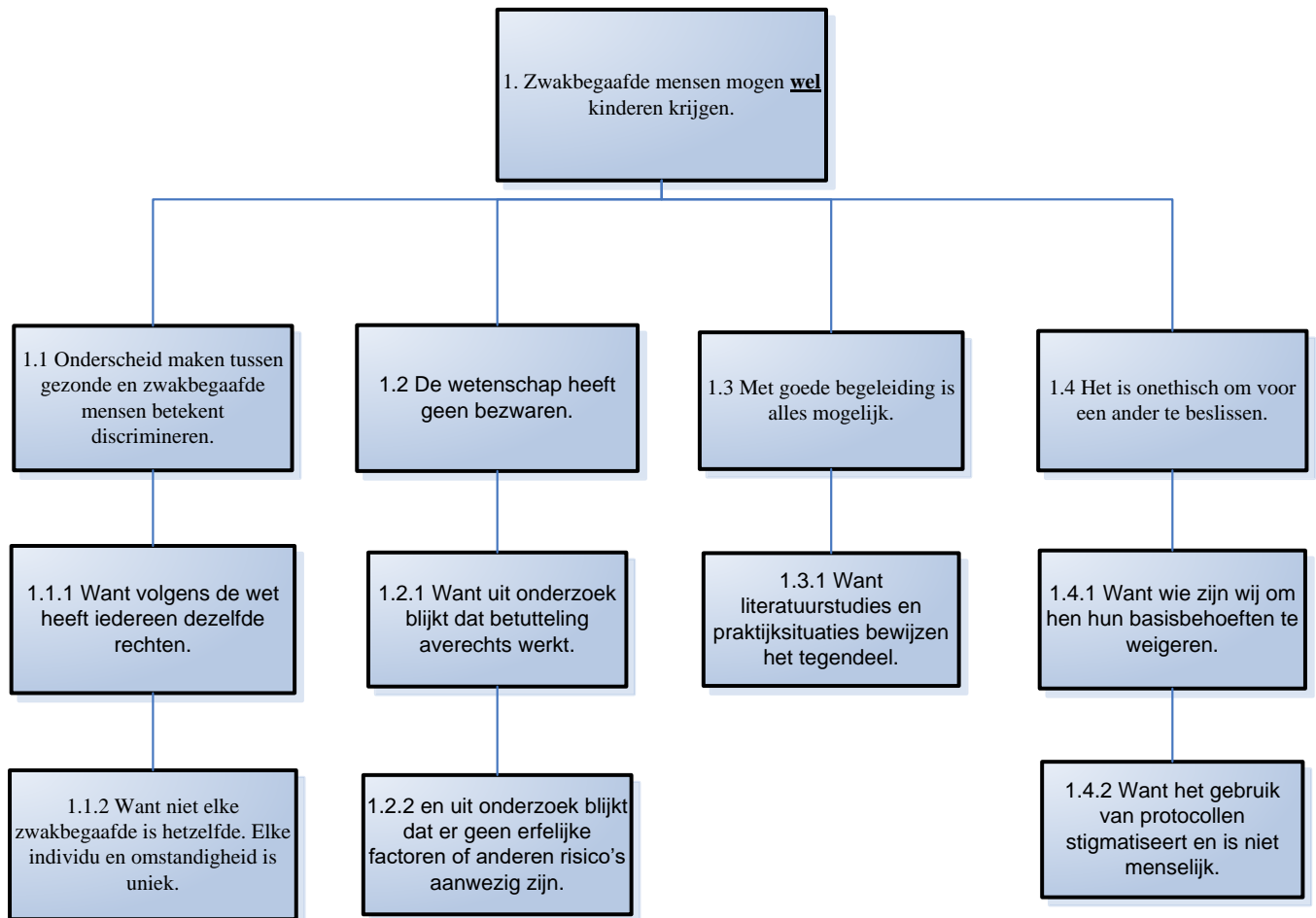
⁹ *Artsenvereniging maakt protocol zwangerschap verstandelijk gehandicapten*, <http://medischcontact.artsennet.nl/blad/Tijdschriftartikel/Artsenvereniging-maakt-protocol-zwangerschap-verstandelijk-gehandicapten.htm> (10-10-2010)

¹⁰ Nationale IQ Test, <http://sites.bnn.nl/page/iqtest/> (10-10-2010)

deze mensen moet er meer geïnvesteerd worden in opleidingsmogelijkheden, zodat men niet dirigerend optreedt, maar juist een goede begeleiding kan bieden.

Dus de volgende keer als u geconfronteerd wordt met de vraag “*mag een zwakbegaafde kinderen krijgen?*”, dan weet u eigenlijk al diep van binnen dat deze vraag niet gesteld mag worden omdat dit de rechten van de mens schend. Wij weten dat onderzoek heeft aangetoond dat medisch en wetenschappelijk hen niks in de weg staat, dat er genoeg positieve praktijkvoorbeelden zijn en dat protocollen niet zullen helpen. Wij weten immers dat niet iedereen hetzelfde is en dat elk levend wezen uniek is. Een ieder zal dan ook moeten beamen dat zelfs “gezonde” mensen niet altijd een kind fatsoenlijk kunnen opvoeden. Dus wie zijn wij om hun dit recht af te nemen?

Argumentatiestructuur

1. Zwakbegaafde mensen mogen wel kinderen krijgen.

1.1 Onderscheid maken tussen gezonde en zwakbegaafde mensen betekent discrimineren.

1.1.1 Want volgens de wet heeft iedereen dezelfde rechten.

1.1.2 Want niet elke zwakbegaafde is hetzelfde. Elke individu en omstandigheid is uniek.

1.2 De wetenschap heeft geen bezwaren.

1.2.1 Want uit onderzoek blijkt dat betutteling averechts werkt.

1.2.2 en uit onderzoek blijkt dat er geen erfelijke factoren of anderen risico's aanwezig zijn.

1.3 Met goede begeleiding is alles mogelijk.

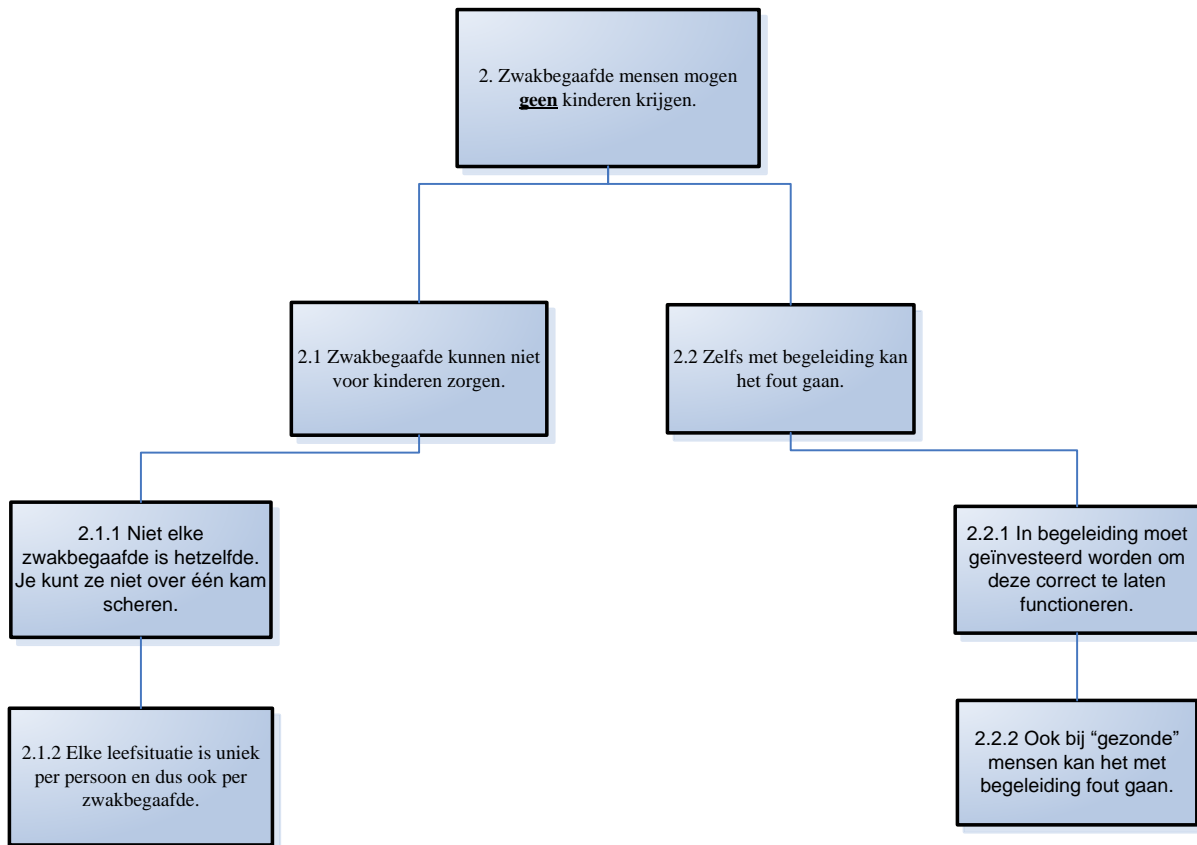
1.3.1 Want literatuurstudies en praktijksituaties bewijzen het tegendeel.

1.4 Het is onethisch om voor een ander te beslissen.

1.4.1 Want wie zijn wij om hen hun basisbehoeften te weigeren.

1.4.2 Want het gebruik van protocollen stigmatiseert en is niet menselijk.

Weerleggingen van tegenargumenten:

- 2. Zwakbegaafde mensen mogen geen kinderen krijgen.**
- 2.1 Zwakbegaafde kunnen niet voor kinderen zorgen.**
  - 2.1.1 Niet elke zwakbegaafde is hetzelfde. Je kunt ze niet over één kam scheren.
  - 2.1.2 Elke leefsituatie is uniek per persoon en dus ook per zwakbegaafde.
- 2.2 Zelfs met begeleiding kan het fout gaan.**
  - 2.2.1 In begeleiding moet geïnvesteerd worden om deze correct te laten functioneren.
  - 2.2.2 Ook bij "gezonde" mensen kan het met begeleiding fout gaan.

Samenvatting: “Artsenvereniging maakt protocol zwangerschap verstandelijk gehandicapten”

De Nederlandse Vereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten (NVAVG) ontwikkelt een leidraad waarmee artsen kunnen vaststellen wanneer een verstandelijk gehandicapte in staat is een goede ouder te zijn. De voorzitter verwacht dat artsen bij gehandicapten met een IQ lager dan 70 zwangerschap zullen gaan ontmoedigen.

De Gezondheidsraad stelde dat een goed verloop van het ouderschap bij mensen met een verstandelijke handicap zeker geen uitzondering is. De staatssecretaris zegt juist dat hulpverleners een “*verre van positief*” beeld hebben van kinderen van verstandelijk gehandicapten en is voorstander van en ontmoedigingsbeleid voor zwangerschap bij verstandelijk gehandicapten.

De staatssecretaris vindt dat artsen en hulpverleners een rol moeten krijgen bij de beoordeling of zwangerschap bij deze gehandicapten. Zij zullen de verstandelijk gehandicapten eventueel moeten ontmoedigen een kind te krijgen. Omdat voor de beoordeling geen protocollen bestaan, heeft de staatssecretaris de NVAVG gevraagd een protocol op te stellen.

De NVAVG-voorzitter wil niet te veel vooruitlopen op de leidraad. Maar als hij de criteria voor goed ouderschap van de Gezondheidsraad bekijkt, is het erg lastig voor verstandelijk gehandicapten om daaraan te voldoen. *“Ouders moeten hun kinderen veiligheid bieden, zorgen voor een goede hygiëne, hen op tijd te eten geven. Ook moeten zij hun kinderen ontwikkelingsmogelijkheden bieden en zorgen voor een goed pedagogisch klimaat. Zij moeten basale pedagogische vaardigheden hebben, zoals weten wanneer je een kind wel of niet straft. Een verstandelijk gehandicapte met een IQ lager dan 70 kan dat eigenlijk niet. Ik denk dat het met ons protocol ook wel die kant op zal gaan.”*

Bron: <http://medischcontact.artsennet.nl/blad/Tijdschriftartikel/Artsenvereniging-maakt-protocol-zwangerschap-verstandelijk-gehandicapten.htm>

Datum opgevraagd: 27 september 2010

Samenvatting: “Gezinsvorming niet uitsluiten bij mensen met een verstandelijke handicap”

Dat het rapport van de Gezondheidsraad over anticonceptie eigenlijk over gezinsvorming gaat, blijkt wel uit de eerste regels van het persbericht dat de raad verstuurde: *“Mensen met een verstandelijke handicap zijn als ouders niet wezenlijk anders dan mensen zonder verstandelijke beperkingen. Ze zijn vooral meer kwetsbare ouders, die in sommige gevallen met de nodige ondersteuning adequate opvoeders kunnen zijn. In andere gevallen (bijvoorbeeld beneden een IQ van zestig) is het opvoeden van een kind een te zware belasting, met nadelige gevolgen voor zowel ouder als kind.”*

Pas in tweede instantie komt anticonceptie in beeld: als mensen niet in staat worden geacht kinderen op te voeden of als ze geen kinderwens hebben *“is er bij seksuele activiteit een vorm van anticonceptie wenselijk die effectief, maar ook zo min mogelijk belastend en ingrijpend. Zowel de betrokkene zelf als de hulpverlener hebben vaak moeite om gefundeerd te beslissen over ouderschap en anticonceptie.”*

De Nederlandse Vereniging van Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten kwam met een aanscherping. Zij vinden dat ouderschap uitgesloten moet worden bij een IQ van 80 en dat ondersteuning niets voorstelt: het sociaal netwerk van mensen met een handicap is doorgaans zeer klein en heel kwetsbaar (weinig blijvende relaties, ouders zijn vaak oud).

Het rapport van de Gezondheidsraad formuleert verder: *“Mensen met een handicap hebben meestal een verminderde draagkracht, in psychosociaal, lichamelijk en financieel-economisch opzicht. De aanwezigheid van een kind kan dan gemakkelijk overbelasting tot gevolg hebben. Of die kwetsbaarheid ook daadwerkelijk het welslagen van de opvoeding in de weg staat is echter in grote mate afhankelijk van de omstandigheden.”* De belangrijkste omstandigheid is uiteraard de beschikbaarheid van een sociaal vangnet. Dat vangnet bestaat bij voorkeur uit meer dan alleen familie: collega's, buurtgenoten, broeders en zusters in de kerk, professionele hulpverleners.

Op grond van gegevens van de Raad voor de Kinderbescherming is bovendien te verdedigen dat ouders met een verstandelijke handicap het niet slechter doen dan ouders zonder zo'n handicap. Dit gegeven is een indirecte waardering van sociale netwerken: bij ouders zonder handicap gaat bij opvoedingsproblemen (veel) meer tijd verloren met het signaleren en onderkennen van de problemen, het stellen van een hulpvraag en het werken aan oplossingen.

Een arts moet bij de vraag naar mogelijk ouderschap ook de wilsbekwaamheid van de patiënt ter zake vaststellen. Dit is niet makkelijk omdat er geen objectieve criteria hiervoor bestaat. Met wilsbekwaamheid wordt bedoeld op besluitvormingsvermogen. Niettemin speelt hier een verborgen wisselwerking: het feit dat iemand geen opvoedingsvaardigheden heeft, maakt iemand niet wilsonbekwaam, maar wel het feit dat iemand niet inziet wat de gevolgen zijn van het niet kunnen opvoeden.

Een verdere complicerende factor is de plooibaarheid van mensen met een verstandelijke handicap: ze zijn gemakkelijk te sturen in hun antwoord. Een arts moet altijd doorvragen naar de eigen mening, en ook verdacht zijn op aangeleerde hulpeloosheid. Daarbij kan de assistentie van een hulpverlener van de SPD of van een Arts voor Verstandelijk Gehandicapten (AVG) nodig zijn.

Dan resteert de groep om wie het in het rapport te doen is: mensen met een verstandelijke handicap die bewust een gezin vormen, en die daartoe door hun omgeving in staat worden geacht en die daarin eventueel worden ondersteund. Naar een succesverhaal wordt door tegenstanders immers zeer kritisch gekeken. En daar is het onderwerp toch te teer voor. William Westveer, een vader met een verstandelijke handicap en directeur van de belangenvereniging Onderling Sterk, die als voorstander van ouderschap in het tv-programma Barend en Witteman verscheen, moest het ontgelden toen zijn ouderschapscompetentie vervolgens in de schrijvende pers werd betwijfeld.

Ondanks het ontbreken van goede voorbeelden, wil oudervereniging Dit Koningskind de mogelijkheid van ouderschap bij mensen met een verstandelijke beperking niet uitsluiten. In de praktijk zal deze optie bij weinig mensen met een verstandelijke handicap aan de orde zijn.

Bron: http://www.cmf-nederland.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=619:gezinsvorming-niet-uitsluiten-bij-mensen-met-een-verstandelijke-handicap&catid=52:september-2003-dilemmas-bij-seksualiteit&Itemid=115

Datum opgevraagd: 27 september 2010

Uittreksel van: “Standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten”

De standaard regels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten zijn tot stand gekomen op grond van de ervaring die is opgedaan gedurende het VN-Decennium voor Gehandicapten (1983-1992), De Universele Verklaring van de rechten van de mens, het Internationale Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, en het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Verdrag inzake de rechten van het kind en het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, alsmede het Wereldactieprogramma voor Gehandicapten vormen de politieke en morele grondslag voor de standaardregels.

De standaard regels hebben tot doel ervoor te zorgen dat gehandicapte jongens, meisjes, mannen en vrouwen, als leden van de samenleving, dezelfde rechten en plichten hebben als anderen. In alle samenlevingen op de wereld zijn er nog barrières die gehandicapten beletten hun rechten en vrijheden uit te oefenen en die hun volwaardige deelneming aan de activiteiten in de samenleving bemoeilijken. Het is de verantwoordelijkheid van staten om passende stappen te ondernemen om die barrières weg te nemen. Gehandicapten en gehandicaptenorganisaties dienen daarbij een actieve rol te spelen als partners. Het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten is een wezenlijke bijdrage aan de algemene en wereldwijde inspanningen om de menselijke gaven volledig te benutten. Het kan noodzakelijk zijn daarbij bijzondere aandacht te schenken aan bepaalde groepen, zoals vrouwen, kinderen, ouderen, armen, buitenlandse werknemers, dubbel of meervoudig gehandicapten, inheemse volken en etnische minderheden. Daarnaast is er een groot aantal gehandicapte vluchtelingen met bijzondere behoeften die aandacht verdienen.

Het bieden van gelijke kansen

- Onder "het bieden van gelijke kansen" wordt verstaan het proces door middel waarvan de diverse systemen in de samenleving en de omgeving, zoals diensten en activiteiten, maar ook informatie en documentatie, beschikbaar worden gesteld aan iedereen, met name gehandicapten.
- Het beginsel van gelijke rechten impliceert dat de behoeften van iedereen even belangrijk zijn, dat die behoeften het uitgangspunt moeten zijn voor de inrichting van de samenleving en dat alle middelen zodanig moeten worden aangewend dat iedereen gelijke kansen tot deelneming heeft.
- Gehandicapten zijn leden van de samenleving en hebben het recht binnen hun plaatselijke gemeenschap te blijven. Zij dienen de steun te krijgen die zij nodig hebben binnen de gewone structuren van het onderwijs, de gezondheidszorg, de arbeidsvoorziening en de sociale dienstverlening.
- Naarmate gehandicapten dezelfde rechten krijgen, moeten zij ook dezelfde verplichtingen hebben. Naarmate die rechten verwezenlijkt worden, mag de samenleving meer verwachten van gehandicapten. Als onderdeel van het bieden van gelijke kansen moet ervoor worden gezorgd dat gehandicapten worden geholpen om hun volledige verantwoordelijkheid op zich te nemen als leden van de samenleving.

Regel 9. Gezinsleven en lichamelijke integriteit

De staten dienen de volwaardige deelneming van gehandicapten aan een gezinsleven te bevorderen. Zij dienen hun recht op lichamelijke integriteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat de wetgeving gehandicapten niet discrimineert wat betreft seksuele relaties, huwelijk en ouderschap.

1. Gehandicapten moeten in staat worden gesteld om bij hun gezin te wonen. De staten dienen te stimuleren dat in de gezinsbegeleiding speciale modules worden opgenomen die gericht zijn op het hebben van beperkingen en de gevolgen daarvan voor het gezinsleven. Er dienen tijdelijke logeeropvang en hulpdiensten beschikbaar te zijn om gezinnen met een gehandicapt gezinslid te ontlasten. De staten dienen alle onnodige hinderpalen weg te nemen voor personen die een gehandicapt kind of een gehandicapte volwassene willen verzorgen of adopteren.
2. Gehandicapten mag niet de gelegenheid worden ontzegd hun seksualiteit te ontdekken, seksuele relaties te hebben en het ouderschap te beleven. Gezien het feit dat gehandicapten moeilijkheden kunnen ondervinden bij het vinden van een huwelijkspartner of het stichten van een gezin, dienen de staten het beschikbaar zijn van passende begeleiding te stimuleren. Gehandicapten moeten op dezelfde wijze als anderen toegang hebben tot voorbehoedmiddelen en seksuele voorlichting in toegankelijke vorm.
3. De staten dienen maatregelen te bevorderen gericht op het veranderen van nog altijd in de samenleving heersende negatieve opvattingen over huwelijk, seksualiteit en ouderschap van gehandicapten, met name gehandicapte vrouwen en meisjes. De media dienen te worden aangemoedigd een belangrijke rol te spelen bij het wegnemen van deze negatieve opvattingen.
4. Gehandicapten en hun familieleden dienen volledig te worden geïnformeerd over het treffen van voorzorgsmaatregelen tegen seksueel misbruik en mishandeling. Gehandicapten zijn bijzonder kwetsbaar voor misbruik en mishandeling in de familiekring, in de gemeenschap of in instellingen en hun moet worden geleerd misbruik of mishandeling te voorkomen, te herkennen en te melden.

Regel 15. Wetgeving

De staten hebben een verantwoordelijkheid wat betreft het scheppen van de juridische grondslag voor de maatregelen om de doelstellingen 'volwaardige deelneming' en 'gelijkheid' voor gehandicapten te verwezenlijken.

1. De nationale wetgeving waarin de rechten en plichten van burgers zijn neergelegd, dient mede betrekking te hebben op de rechten en plichten van gehandicapten. De staten zijn verplicht gehandicapten in staat te stellen hun rechten, waaronder hun mensenrechten, burgerrechten en politieke rechten, uit te oefenen op voet van gelijkheid met andere burgers. De staten dienen ervoor te zorgen dat gehandicaptenorganisaties worden betrokken bij de totstandkoming van nationale wetgeving betreffende de rechten van gehandicapten, alsmede bij de doorlopende evaluatie van die wetgeving.
2. Er kunnen maatregelen van wetgevende aard noodzakelijk zijn om een einde te maken aan omstandigheden die een nadelige invloed hebben op het leven van gehandicapten, waaronder intimidatie en discriminatie. Bepalingen die discriminerend zijn ten aanzien van gehandicapten moeten worden afgeschaft. De nationale wetgeving dient te voorzien in passende sancties in geval van overtreding van het discriminatieverbod.

3. De nationale wetgeving met betrekking tot gehandicapten kan in twee vormen worden gegoten. De rechten en plichten kunnen worden verwerkt in algemene wetgeving dan wel worden neergelegd in bijzondere wetten. Bijzondere wetgeving betreffende gehandicapten kan op verschillende manieren tot stand worden gebracht:
  - a. door afzonderlijke wetten uit te vaardigen, die uitsluitend betrekking hebben op gehandicapten;
  - b. door kwesties inzake gehandicapten te regelen in wetgeving betreffende specifieke onderwerpen;
  - c. door gehandicapten uitdrukkelijk te noemen in teksten waarin bestaande wetgeving nader wordt uitgewerkt.

Een combinatie van deze verschillende benaderingen kan wenselijk zijn. Ook positieve actie kan worden overwogen.

4. De staten kunnen de instelling van een officieel wettelijk beklagmechanisme overwegen om de belangen van gehandicapten te beschermen.

Bron: <http://www.platformlisse.nl/standaardregels.html>

Datum opgevraagd: 28 september 2010

Samenvatting: “Verstandelijk gehandicapten / Wij zijn een normaal gezin”

William Westveer is vader van twee gezonde zonen, maar is zelf - net als zijn vrouw Irma - verstandelijk gehandicapt. Westveer, directeur van de belangenorganisatie LFB, is fel tegen gedwongen anticonceptie en andere bemoeizucht.

Hij vertelt hoe hij is mishandelt tijdens zijn jeugd, hoe hij samen met zijn vrouw besloten heeft kinderen te nemen en dat zij met behulp van een sociaal vangnet toch kinderen goed weet op te voeden. Dit vangnet ondersteunt voornamelijk zijn vrouw in moeilijke tijden. Zo blijkt bij controle vanuit de verschillende instellingen dat zij hun kinderen goed onder controle hebben en dat het een kwestie is van luisteren, praten en alles goed doordenken.

De heer Westveer is ervan overtuigd dat met persoonlijke aandacht heel veel mogelijk is en dat zelfs op zorgkosten bespaard kan worden. Echter staat hij vaak tegenover mensen (e.a. groeperingen) die hier geen begrip voor kunnen tonen.

Bron: <http://www.trouw.nl/archief/article1311779.ece?all=true>

Datum opgevraagd: 28 september 2010